

LA CULTURA CIENTÍFICA

D'un temps ençà, es comença a percebre, dins l'allau de significants culturals que ens arriben des dels mitjans de comunicació, l'expressió *cultura científica* per designar la nova cultura que s'està forjant avui dia com a resultat de l'impacte de l'avenç científic i tecnològic de la darrera dècada.

Fins fa uns anys el camp dels estudiosos de l'univers natural (els científics) i el camp dels artesans de la utilització dels sistemes simbòlics de pensament (els intel·lectuals literaris i els artistes) eren dos universos autistes i distants. C.P. Snow va poder escriure (1959-1963) que, si les coses seguien així, cap de les "dues cultures", literària i científica, no mereixeria altre títol que el de *subcultura*. La frase és forta però no menys encertada i per una raó ben senzilla: *la ciència és cultura*. Com molt bé recordava recentment el professor Gabriel Ferraté, cal insistir encara avui en aquesta idea clau que ens pot permetre treballar en l'estratègia de restablir la veritable *unitat* de la cultura.

No ens fem, però, il·lusions: la tasca és tan urgent com difícil. Cal vèncer moltes resistències raonades i molts fantasmes de la raó. No en va el "nou interès per la ciència" del qual ens feiem ressò en un dels editorials del primer número de (ciència) va sovint acompanyat d'un cert desencís, del qual parlem en aquest número. Són dues realitats de les quals hem de partir per anar més enllà de l'optimisme científista que ha abusat de la noció de "revolució científica" i del pessimisme reactiu que, amb Marcuse, ha descrit el trist destí, no gens prometeic, d'un "home unidimensional" vivint dins d'un univers social totalment envaït per la racionalitat científica i per noves formes de control i de cohesió social alienants.

Per restablir la unitat de la cultura són necessàries almenys dues grans línies d'acció: la comunicació entre les "dues cultures", tant en el pla de la *producció* del coneixement i dels sistemes simbòlics del pensament com en el de la *difusió* afermada i progressivament integradora d'aquests dos camps de producció cultural. En el primer nivell, el de la recerca i la creació, cal cercar noves formes de treball conjunt entre els dos universos escindits de les "ciències" i les "lletres". La difusió integrada del coneixement científic, literari i artístic és també una tasca urgent. I va des de l'ensenyament a tots nivells fins a l'acció als mitjans de comunicació de masses. Reconvertir els sabers literaris en científics sense deixar de desenvolupar la imaginació creadora i conquerir espais de comunicació de masses és un inici en què els significants científics que envolten el ciutadà en la seva vida quotidiana hauran de permetre anar forjant una autèntica *nova cultura* que no és sinó la de sempre amb la seva unitat restablerta i al servei de la unitat de l'home.